

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z PRZEDMIOTU

HISTORIA I TERAŻNIEJSZOŚĆ

Rok szkolny 2023/24

Klasa I Szkoły Branżowej I Stopnia

Nr programu CKZiU-BSI5-HiT –2023, CKZiU-BSI3-2023

Nazwa programu- Historia i Teraźniejszość - program nauczania szkoła branżowa I stopnia Stanisław Zając, Joanna Niszc

Podręcznik : Historia i terażniejszość - podręcznik dla klasy pierwszej szkoły branżowej I stopnia Stanisław Zając, Joanna Niszc

SOP Oświatowiec Toruń

Materiał nauczania wraz z odniesieniami do Podstawy programowej

Podstawy życia społecznego

1 Człowiek istotą społeczną

- model osobowości człowieka
- socjalizacja
- więzi i grupy społeczne
- role społeczne
- normy społeczne
- podziały i wykluczenie społeczne

I.1 2 Szanse i zagrożenia dobra wspólnego

- antyczne i chrześcijańskie rozumienie dobra wspólnego
- pojęcie dobra wspólnego w różnych doktrynach politycznych
- pojęcie dobra wspólnego w katolickiej nauce społecznej
- pojęcie społeczeństwa obywatelskiego
- totalitaryzm i autorytaryzm jako zagrożenie dla dobra wspólnego

I.2 3 W rodzinnej i samorządowej wspólnotcie

- główne funkcje rodziny
- rodzina w tradycji europejskiej
- kryzys współczesnej rodziny
- rodzina w świetle polskiego prawa
- pojęcie wspólnoty samorządowej
- istota zasady pomocniczości I.3; I.4; VI.3 (przepisy Konstytucji RP dotyczące małżeństwa i rodziny)

4 Wspólnota państwowa i narodowa

- cechy państwa
- funkcje państwa
- państw jednolite i złożone
- cechy narodu
- postawy związane z przynależnością do wspólnoty narodowej
- problemy współczesnego patriotyzmu Polaków I.3 I.5

5 Demokracja we współczesnych systemach ustrojowych

- główne formy demokracji bezpośredniej
- monarchia a republika
- istota trójpodziału władzy
- zasady prawa wyborczego
- formy państwa demokratycznego ze względu na zależności między organami władzy wykonawczej i ustawodawczej I.6

6 Prawa człowieka i obywatela

- źródła praw człowieka
- charakter oraz zakres praw i wolności człowieka
- podstawowe prawa i obowiązki obywateli RP
- katalog praw i wolności człowieka i obywatela w Konstytucji RP
- przykłady szczegółowego ujęcia praw i wolności I.7 VI.3 (prawa i obowiązki obywatela Rzeczypospolitej Polskiej)

7 Ochrona naszych praw

- organizacja sądownictwa w Polsce
- ochrona praw w postępowaniu karnym i cywilnym
- ochrona praw w postępowaniu administracyjnym
- rola Trybunału Konstytucyjnego i Rzecznika Praw Obywatelskich w ochronie praw

- możliwość ochrony praw przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka I.8 VI.3
(niezawisłość sędziów) 10 II. Kształtowanie powojennego świata

8 Podstawy powojennego świata

- polityczne konsekwencje drugiej wojny światowej
- społeczne i gospodarcze następstwa wojny
- kulturowe skutki wojny
- początki działalności ONZ
- problem niemiecki
- wyzwalamie się kolonii
- utworzenie państwa Izrael II.1

9 Początki zimnej wojny

- zapadanie żelaznej kurtyny
- podział Niemiec
- gospodarczy i polityczny podział Europy
- utworzenie ChRL
- wojna w Korei II.2 II.4

10 Powojenne wyzwania dla Polaków

- polityka Stalina wobec walczącej Polski
- kraj i ludzie w nowych granicach
- zmiany sytuacji politycznej
- sytuacja gospodarcza
- walka i terror
- sfałszowane referendum i wybory II.5 II.6 II.7

11 Nasilanie sowietyzacji Polski

- utworzenie PZPR
- nasilanie terroru
- podstawy ustrojowe PRL
- prześladowanie Kościoła katolickiego
- kultura w cieniu ideologii II.6 II.7 II.8

12 Nowe przejawy zimnej wojny

- polityka sowiecka po śmierci Stalina
- kryzys kubański
- ambicje komunistycznych Chin
- wojna w Wietnamie
- dyktatura Czerwonych Khmerów
- nierozwiązany konflikt na Bliskim Wschodzie
- interwencja sowiecka w Afganistanie II.4 III.3 IV.1

13 Przemiany w świecie zachodnim

- na drodze do jedności europejskiej
- rozwój integracji europejskiej
- następstwa rewolucji naukowo-technicznej
- przejawy kultury masowej
- bunt młodzieży
- ideowe następstwa buntu II.3 III.2

14 Łagodzenie sowietyzacji Polski

- trudny początek „odwilży”
- Poznański Czerwiec 1956 roku
- oczekiwanie na zmiany
- październikowy przełom
- kierunki zmian w gospodarce i kulturze

- nowe konflikty władz PRL z Kościołem katolickim III.1 III.4
- 15 Kryzysowe przesilenie w PRL
  - cienie „małej stabilizacji”
  - protesty w marcu 1968 roku
  - stłumienie Praskiej Wiosny
  - protesty w grudniu 1970 roku
    - budowa „drugiej Polski” III.5 III.6 IV.2 III. Czas ważnych zmian
- 16 Jan Paweł II. Droga do „Solidarności”
  - protesty i opozycja
  - załamanie gospodarcze
  - pielgrzymka Jana Pawła II do Ojczyzny
  - przełomowy pontyfikat IV.3 IV.4 V.1 11.
    - od strajków do porozumień społecznych
  - „czas „Solidarności” ▪ nasilanie konfrontacji
- 17 Przebieg i skutki stanu wojennego
  - początek wojny z narodem ▪ pod wojskową dyktaturą ▪ droga do „normalizacji”
  - wyzwania po stanie wojennym ▪ sowieckie zmiany szansą dla Polaków
  - utworzenie Komitetu Obywatelskiego IV.2 V.3 V.4
- 18 Przełomowy 1989 rok
  - kontrakt Okrągłego Stołu ▪ wybory do Sejmu i Senatu
  - wybór gen. Jaruzelskiego na prezydenta PRL ▪ powołanie rządu Tadeusza Mazowieckiego
  - kierunki dalszych zmian ▪ przyczyny i przebieg Jesieni Narodów V.5 V.6
- 19 Ocena rządów komunistycznych w Polsce
  - problem niesuwerenności ▪ sprawowanie władzy ▪ zmiany gospodarcze ▪ nowe społeczeństwo
  - sytuacja kultury V.7
- 20 Pierwsze lata polskiej transformacji
  - powszechne wybory prezydenckie (Lech Wałęsa Prezydentem RP)
  - pierwsze wolne wybory parlamentarne ▪ rząd Jana Olszewskiego i problem lustracji
  - założenia tzw. planu Balcerowicza ▪ skutki transformacji ekonomicznej
  - zmiany na scenie politycznej
  - nowe wybory parlamentarne ▪ Aleksander Kwaśniewski Prezydentem RP V.8 V.10
- 21 Ustrój państwa według Konstytucji RP
  - rola i treść preambuły ▪ organizacja i funkcje Sejmu oraz Senatu ▪ proces legislacyjny
  - kompetencje Prezydenta RP ▪ zasady powoływania i kompetencje Rady Ministrów
  - organizacja władzy sądowniczej VI.3 IV. Coraz bliżej współczesności
- 22 Polska na przełomie XX i XXI wieku
  - wybory parlamentarne w 1997 roku ▪ reformowanie państwa ▪ problemy gospodarcze i społeczne
  - druga kadencja Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego ▪ wybory parlamentarne w 2001 roku
    - podwójna wygrana PiS w wyborach w 2005 roku (Lech Kaczyński Prezydentem RP) VI.2
- 23 Samorząd terytorialny w Polsce
  - organizacja samorządu terytorialnego ▪ źródła finansowania zadań samorządu terytorialnego
  - obszary zadań różnych szczebli samorządu terytorialnego
  - referendum lokalne jako forma demokracji bezpośredniej VII.3 12
- 24 Polska w nowym łańdździe międzynarodowym Europie
  - zjednoczenie Niemiec ▪ rozpad ZSRS ▪ inne zmiany na mapie Europy
  - rozszerzanie NATO, zwiększenie bezpieczeństwa Polski ▪ utworzenie Unii Europejskiej
  - Polska w UE ▪ agresywna polityka Rosji
  - Polska na wschodniej flance NATO VI.1 VI.4 25 W cieniu katastrofy smoleńskiej

- przyspieszone wybory parlamentarne w 2007 roku
- spory na szczytach władzy ▪ wyzwania ekonomiczne (problem dostaw gazu) ▪ katastrofa smoleńska
- reakcje na katastrofę ▪ badanie przyczyn katastrofy VII.1 VII.2
- 26 Po katastrofie smoleńskiej
  - wybory prezydenckie (zwycięstwo Bronisława Komorowskiego)
  - wybory parlamentarne w 2011 roku ▪ podziały polityczne w kraju
  - podwójna wygrana PiS w wyborach w 2015 roku (Andrzej Duda Prezydentem RP) VII.1 VII.2
- 27 Być Polakiem, być obywatelem
  - droga do społeczeństwa obywatelskiego ▪ formy aktywności społecznej
  - mniejszości narodowe i etniczne w Polsce ▪ główne skupiska Polaków na świecie V.9 VII.5
- 28 Wyzwania integracyjne i informatyczne
  - kierunki zmian prawnych w UE w latach 2004–2007
  - znaczenie brexitu ▪ polityka klimatyczna UE ▪ przesłanki rewolucji informatycznej
  - społeczne następstwa upowszechnienia technik cyfrowych
  - gospodarcze i kulturowe upowszechnienia technik cyfrowych VII.4 VII.6 4.

Wymagania na poszczególne oceny:

Poziom wymagań na ocenę dopuszczającą:

Uczeń:

- częściowo rozumie polecenia nauczyciela,
- dysponuje niepełną wiedzą określoną w niniejszym programie,
- potrafi z pomocą nauczyciela wyjaśniać poznane pojęcia, zjawiska, procesy,
- przyporządkowuje postaci historyczne do danych wydarzeń i źródeł,
- wykonuje samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela proste ćwiczenia i polecenia,
- potrafi z pomocą nauczyciela przedstawić wyniki własnej pracy w formie ustnej i pisemnej,
- prowadzi zeszyt przedmiotowy.

Poziom wymagań na ocenę dostateczną:

Uczeń:

- dysponuje podstawową wiedzą określoną w programie,
- rozumie polecenia i teksty źródłowe,
- samodzielnie i poprawnie wykonuje proste zadania,
- potrafi odnaleźć podstawowe informacje zawarte w różnego rodzaju źródłach,

- dokonuje selekcji i porównania poznanych zjawisk,
- umie wykorzystać zdobytą wiedzę w praktyce,
- umie określić związki przyczynowo – skutkowe,
- aktywnie uczestniczy w pracach zespołowych,
- przedstawia wyniki własnej pracy w formie ustnej i pisemnej,
- systematycznie prowadzi zeszyt przedmiotowy.

Poziom wymagań na ocenę dobrą:

Uczeń:

- dysponuje wiedzą w zakresie podstawy programowej,
- dokonuje interpretacji danych zawartych w różnorodnych źródłach, wykorzystuje je do omówienia i rozwiązania problemu,
- posługuje się poprawnym słownictwem z zakresu historii,
- potrafi w sposób spójny i poprawny zaprezentować omawianą na lekcjach problematykę,
- potrafi formułować i uogólniać wnioski,
- porównuje wydarzenia z przeszłości z współczesnymi,
- aktywnie uczestniczy w zajęciach lekcyjnych,
- formułuje na forum publicznym własne stanowisko i potrafi je uzasadnić,
- poprawnie wykorzystuje zdobytą wiedzę w praktyce,
- wykazuje zainteresowanie tematyką zajęć, starannie prowadzi zeszyt przedmiotowy.

Poziom wymagań na ocenę bardzo dobrą:

Uczeń:

- dysponuje pełną wiedzą w zakresie programu szkolnego i potrafi wykorzystywać ją w różnych sytuacjach i w życiu codziennym
- samodzielnie poszukuje informacje i dokonuje ich selekcji oraz hierarchizuje,
- dokonuje analizy i interpretacji różnych wydarzeń oraz uzasadnia własny sposób oceny,
- dokonuje właściwej interpretacji nowych zjawisk,

- integruje wiedzę z różnych przedmiotów,
- w sposób twórczy rozwiązuje problemy,
- potrafi kierować pracą zespołu,
- dokumentuje efekty działań,
- przedstawia własne opinie na forum publicznym (debatę, dyskusję),
- uczestniczy i osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych,
- wykonuje zadania indywidualne, systematycznie wykorzystując dodatkową literaturę,
- ocenia otaczającą rzeczywistość społeczno-polityczną zgodnie z przyjętymi kryteriami wartości,
- rozwija własne zainteresowania.

Poziom wymagań na ocenę celującą:

Uczeń:

- dysponuje pełną wiedzą z podstawy programowej,
- wykazuje się opanowaniem wszystkich umiejętności określonych w podstawie programowej,
- współpracuje z nauczycielem, rozwija własne zainteresowania,
- wykazuje szczególne zainteresowanie przedmiotem i dysponuje pogłębioną wiedzą o zjawiskach i procesach historycznych,
- chętnie podejmuje się zadań dodatkowych,
- wykazuje się aktywnością w szkole i poza nią np. historią regionu,
- przedstawia wyniki samodzielnej pracy przygotowanej z wykorzystaniem warsztatu naukowego,
- osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych,
- realizuje projekty edukacyjne,
- prezentuje raport z własnego działania i grupy,
- prezentuje swoje dokonania w klasie lub na lekcjach otwartych w formie: odczytu, wykładu, prelekcji czy debaty.

Kryteria oceniania są zgodne ze Statutem szkoły. Ocena roczna jest wystawiana przez nauczyciela.